

UČNI NAČRT / COURSE SYLLABUS

Predmet / Course	Nacionalna in internacionalna preverjanja znanja ter učinkovitost v vzgoji in izobraževanju / National & International Assessments and School Effectiveness
Šifra predmeta / Course Code	B22NIPZUVI6-VKI
Nosilec predmeta / Course Coordinator	dr. Darko Zupanc*
Vrsta predmeta / Type of the course	Izbirni / elective
Jezik / Language - Vaje / Tutorials - Predavanja / Lecture	Slovenski / Slovene; Angleški / English
Študijski program / Programme	Vodenje in kakovost v izobraževanju (2. stopnja) / Management and Quality in Education (2nd Cycle)
Letnik / Year	
Pogoji za vključitev / Requirements	/

*v postopku izvolitve (docent).

Predavanja Lectures	Vaje Tutorials	Druge oblike študija / Other Type of Study: Analize uporabnih podatkov / Applied data analysis	Samostojno delo Individual work	Ure dela Work hours	ECTS
24	0	0	126	150	6

Vsebina / Content:

<p>Jedrat, a celovit uvod v področje učinkovitosti vzgoje in izobraževanja.</p> <p>Poglobljeno raziskavanje učinkovitosti v vzgoji in izobraževanju (ViI) kot globalnega raziskovalnega področja.</p> <p>Ključni teoretični temelji in dejavniki na ravni učiteljev in šol, mednarodne primerjave in vprašanja kakovosti in enakosti.</p> <p>Teoretični temelji, empirični primeri in metodološki pristopi, ki se uporabljajo za razumevanje, zakaj so nekatere šole in učitelji učinkovitejši od drugih.</p> <p>Dinamični model učinkovitosti ViI, mednarodne primerjave (PISA, TIMSS) ter slovensko nacionalno preverjanje znanja v OŠ – NPZ in maturitetni izpiti ob koncu srednje šole</p> <p>Odločanje na podlagi podatkov.</p> <p>Mednarodne raziskave SESI s slovenskimi empiričnimi primeri; poudarek je na slovenskih praktičnih orodjih za učitelje v šolah: ALAT, OrKa in analizah iz povezanih šolskih podatkov s podatki SURS.</p>	<p>Concise yet comprehensive introduction to the field of School Effectiveness.</p> <p>In-depth exploration of School Effectiveness as a global research.</p> <p>Core theoretical foundations, teacher-level and school-level factors, international comparisons, quality and equity issues.</p> <p>Theoretical foundations, empirical evidence, and methodological approaches used to understand why some schools and teachers are more effective than others.</p> <p>Dynamic model of educational effectiveness, international comparisons (PISA, TIMSS) and slovenian national assessment in primary schools and matura exams at the end of secondary schools.</p> <p>Data-driven decision-making.</p> <p>International SESI research and Slovenian empirical contributions; emphasis is placed on the Slovenian practical tools for teachers in schools: ALAT, OrKa and analyses from linked school data with national statistical office data.</p>
---	---

Splošne kompetence / General Competencies:

<p><i>Student bo pridobil znanje in spretnosti na naslednjih splošnih vsebinskih področjih:</i></p> <p>SPL1 Zmožnost kritičnega in analitičnega razmišljanja pri obravnavi kompleksnih pojavov v vzgoji in izobraževanju.</p>	<p><i>Student will acquire knowledge and skills in the following general areas:</i></p> <p>SPL1 Ability to think critically and analytically when dealing with complex phenomena in education.</p> <p>SPL11: Understanding and using research approaches and interpreting scientific sources.</p>
---	---

<p>SPL11: Razumevanje in uporaba raziskovalnih pristopov ter interpretacija znanstvenih virov.</p> <p>SPL5: Sposobnost samostojnega in odgovornega strokovnega odločanja na podlagi podatkov.</p> <p>SPL13: Učinkovita pisna komunikacija v strokovnem in akademskem okolju.</p> <p>SPL9: Zmožnost povezovanja teoretičnih konceptov z šolsko prakso.</p> <p>SPL4: Sposobnost sodelovanja v strokovnih skupinah ter konstruktivnega prispevanja k skupnim nalogam.</p> <p>SPL8: Razvijanje profesionalne refleksije in zmožnosti vseživljenjskega učenja.</p>	<p>SPL5: Ability to make independent and responsible professional decisions based on data.</p> <p>SPL13: Effective written communication in a professional and academic environment.</p> <p>SPL9: Ability to connect theoretical concepts with school practice.</p> <p>SPL4: Ability to participate in professional groups and contribute constructively to joint tasks.</p> <p>SPL8: Developing professional reflection and lifelong learning capabilities.</p>
---	--

Predmetno specifične kompetence / Course Specific Competencies:

<p><i>Študent bo pridobil znanje in spretnosti na naslednjih specifičnih vsebinskih področjih:</i></p> <p>PSP18: Razumevanje ključnih modelov in teorij učinkovitosti v vzgoji in izobraževanju (School Effectiveness).</p> <p>PSP16: Sposobnost kritične analize empiričnih raziskav na področju učinkovitosti šol in poučevanja.</p> <p>PSP4: Poznavanje dejavnikov, ki vplivajo na učno uspešnost na ravni učitelja, razreda in šole in šolskega sistema.</p> <p>PSP17: Razumevanje vloge preverjanja, ocenjevanja in vrednotenja v izobraževanju ter povratnih informacij pri učenju in v šolskem sistemu.</p> <p>PSP12: Sposobnost interpretacije rezultatov mednarodnih raziskav (TIMSS, PISA) in slovenskih podatkov NPZ in Matura v kontekstu učinkovitosti vzgoje in izobraževanja.</p> <p>PSP5: Razumevanje pomena kakovosti in pravičnosti (equity) pri učinkovitosti vzgoje in izobraževanja.</p> <p>PSP7: Zmožnost uporabe konceptov učinkovitosti vzgoje in izobraževanja pri oblikovanju priporočil za izobraževalno politiko in šolsko prakso.</p>	<p><i>Student will acquire knowledge and skills in the following specific areas:</i></p> <p>PSP18: Understanding key models and theories of effectiveness in education (School Effectiveness).</p> <p>PSP16: Ability to critically analyze empirical research in the field of school effectiveness and teaching.</p> <p>PSP4: Knowledge of factors that influence academic achievement at the teacher, classroom, school, and system levels.</p> <p>PSP17: Understanding the role of assessment, grading and evaluation in education, and feedback in learning and in the school system.</p> <p>PSP12: Ability to interpret the results of international research (TIMSS, PISA) and Slovenian data from national assessment and Matura exams in the context of educational effectiveness.</p> <p>PSP5: Understanding the importance of quality and equity in the educational effectiveness.</p> <p>PSP7: Ability to use concepts of educational effectiveness in formulating recommendations for educational policy and school practice.</p>
--	--

Predvideni študijski izidi / Intended Learning Outcomes:

<p><i>Študent bo dosegel naslednje študijske izide:</i></p> <p>Pojasnil glavne teorije in modele učinkovitosti v vzgoji in izobraževanju.</p> <p>Kritično ocenil empirične študije na področju SESI.</p> <p>Prepoznal dejavnike na ravni učiteljev, šol in šolskih sistemov, ki vplivajo na učne izide.</p> <p>Primerjal mednarodne in nacionalne perspektive glede učinkovitosti vzgoje in izobraževanja.</p> <p>Interpretiral ugotovitve SESI za izobraževalno politiko in prakso.</p> <p>Uporabil analize podatkov iz mednarodnih raziskav znanja in iz slovenskih orodij in jih primerjal z</p>	<p><i>Student will achieve the following learning outcomes:</i></p> <p>Explain major theories and models of school effectiveness.</p> <p>Critically evaluate empirical studies in the SESI field.</p> <p>Identify teacher-level and school-level factors influencing learning outcomes.</p> <p>Compare international and national perspectives on school effectiveness.</p> <p>Interpret SESI findings for educational policy and practice.</p> <p>Apply data analyses from international knowledge surveys and Slovenian tools and compare them with</p>
---	---

dejanskimi šolskimi podatki za interpretacijo razlik med šolami in znotraj šole.	actual school data to interpret variance between and within schools.
--	--

Oblike in metode poučevanja in učenja / Types and Methods of Teaching and Learning

Oblike dela	Frontalna oblika poučevanja, delo v manjših skupinah oz. v dvojicah, samostojno delo študentov, delo s podatki.
Types of Teaching and Learning	Frontal teaching, work in smaller groups or pair work, independent students work, work with data
Metode dela	Razlaga, razgovor/diskusija/debata, proučevanje primerov, druge vrste predstavljanja študentov
Teaching and Learning Methods	Explanation, conversation/discussion/debate, case studies, different presentations

Načini ocenjevanja v % / Types of Student Assessment

Sprotno ustno ocenjevanje / Oral Assessment	/
Sprotno pisno ocenjevanje / Written Assessment /	20 %
Daljši pisni izdelek /Longer written casework ¹	80 %
Javni nastop s predstavitvijo rezultatov / Presentations ²	/
Končni pisni izpit / Final written examination/	/
Končni ustni izpit / Final oral examination	/
Udeležba in sodelovanje / Participation and cooperation	/
Lestvica ocenjevanja / Grading scale	Številska / Numeric

Temeljna literatura / Literature:

Creemers, B. P. M., Kyriakides, L. *Dinamični model učinkovitosti izobraževanja : o oblikovanju politike, teorije in prakse v sodobnih šolah*. 1. izd. Ljubljana: Državni izpitni center, 2013. 309 str., ilustr. ISBN 978-961-6899-01-7.

Teddlie, C., & Reynolds, D. (2000). *The international handbook of school effectiveness research*. Falmer Press.

Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.

OECD. (2013). *Synergies for better learning: An international perspective on evaluation and assessment*. OECD Publishing.

Zupanc, D., Urank, M., & Bren, M. (2023). Variability analysis for effectiveness and improvement in classrooms and schools in upper secondary education in Slovenia: Assessment of/for Learning Analytic Tool. *School Effectiveness and School Improvement*, 34(3), 345–368.

Cankar, G., Janet, D., Zupanc, D. (2025) *Ali znanje šteje?: populacijski pregled socialno-ekonomskega statusa posameznikov, njihovih učnih dosežkov, dosežkov na zunanjih preverjanjih znanja in nadaljnega uspeha v življenju*. Ljubljana: Državni izpitni center, 2025. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (135 str.)).

Cankar, G. (2020). *Pravične možnosti izobraževanja v Sloveniji: populacijska raziskava o učencih s posebnimi potrebami, priseljencih in njihovim socialno-ekonomskim statusom v povezavi z dosežki v šoli*. Ljubljana: Državni izpitni center, 2020. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (90 str.)).

Zupanc, D., Hauptman, A., Cankar, G., Urank, M. (2014). Orodja za analizo izkazanega znanja ob zaključku srednje šole. Poklicna matura : priročnik za uporabo. Ljubljana: Državni izpitni center, 2014.

Zupanc, D., Hauptman, A., Cankar, G., Urank, M. (2014). Orodja za analizo izkazanega znanja ob zaključku srednje šole. Splošna matura : priročnik za uporabo. Ljubljana: Državni izpitni center, 2014.

Reference nosilca / Lecturer's references:

¹ Seminarska ali projektna naloga, raziskovalna naloga ipd.

² Plakat, naloga, prispevek

ZUPANC, Darko, URANK, Matjaž, BREN, Matevž. (2009). Variability analysis for effectiveness and improvement in classrooms and schools in upper secondary education in Slovenia: assessment of/for learning analytic tool. *School effectiveness and school improvement*, 20(1), 89-122.

CREEMERS, Bert, P. M., KYRIAKIDES, Leonidas, PANAYIOTOU, Anastasia, BOS, Wilfried, HOLTAPPELS, Heinz Günter, PFEIFER, Michael, VENNEMANN, Mario, WENDT, Heike, SCHARENBERG, Katja, SMYTH, Emer, MCMAHON, Léan, MCCOY, Selina, VAN DAMME, Jan, VANLAAR, Gudrun, ANTONIOU, Panayiotis, CHARALAMBOUS, Charalambos, CHARALAMBOUS, Evi, MALTEZOU, Eliana, ZUPANC, Darko, BREN, Matevž, CANKAR, Gašper, HAUPTMAN, Alenka, REKALIDOU, Galini, PENDERI, Efthymia, KARADIMITRIOU, Konstantinos, DIMITRIOU, Anastasia, DESLI, Despina, TEMPRIDOU, Antiopi. *Establishing a knowledge base for quality in education : testing a dynamic theory for education : handbook on designing evidence-based strategies and actions to promote quality in education*. Münster [etc.]: Waxmann, 2013. 96 str., ilustr.

BREN, Matevž, HAUPTMAN, Alenka, CANKAR, Gašper, ZUPANC, Darko. (2011). Schools establishing school self-evaluation mechanisms for improvement purposes : case studies of two primary schools in Slovenia. V: CREEMERS, Bert, P. M. (ur.), KYRIAKIDES, Leonidas (ur.). *Improving quality in education: dynamic approaches to school improvement*. 1st ed. London; New York: Routledge, 2011, str. 106-118.

ZUPANC, Darko (2001). Zunanje preverjanje znanja v funkciji merjenja učinkovitosti šol [External assessment in the function of measuring school effectiveness]. *Sodobna pedagogika [Contemporary Pedagogy]*, 52(5), 160-181.

ZUPANC, Darko, CANKAR, Gašper. (2025). Kolikor si znal, toliko boš veljal : koliko veljajo maturanti v odraslosti - dvajset do trideset let po ponovni uvedbi mature 1995+? = The more you know, the more valuable you are : how valuable are grammar school graduates as adults, 20 to 30 years after the reintroduction of the Matura exam in 1995?. *Šolska kronika: zbornik za zgodovino šolstva in vzgoje*. 2025, letn. 34 (58), št. 2, str. 338-363.

ZUPANC, Darko. (2025). Matura, poklicna in splošna : potreba po višji ravni splošnega znanja ob zaključku srednješolskega izobraževanja = Vocational and general matura exams : a higher level of general knowledge required upon completion of secondary education. *Šolska kronika : zbornik za zgodovino šolstva in vzgoje*. 2025, letn. 34 (58), št. 2, str. 281-313.

CANKAR, Gašper, JANET, David, ZUPANC, Darko. (2025). Ali znanje šteje? : populacijski pregled socialno-ekonomskega statusa posameznikov, njihovih učnih dosežkov, dosežkov na zunanjih preverjanjih znanja in nadaljnjega uspeha v življenju. Ljubljana: Državni izpitni center, 2025. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (135 str.)).

CANKAR, Gašper, BREN, Matevž, ZUPANC, Darko. (2017). Za večjo pravičnost šolskega sistema v Sloveniji : (analize povezav dosežkov učenk in učencev s socialnimi, kulturnimi, ekonomskimi in regionalnimi značilnostmi učenk in učencev, pridobljenimi prek podatkov Statističnega urada RS). Ljubljana: Državni izpitni center, 2017.

ZUPANC, Darko. (2008). Permanentno analiziranje šolskega in eksternega ocenjevanja v funkciji izboljšav v izobraževanju. [Ongoing Analyses of school-based and external assessment as an improvement process in education] In: Vidmar, T. (Ed.). *Vrednotenje in ocenjevanje v vzgoji in izobraževanju – zbornik prispevkov, Mednarodni znanstveni posvet. [Evaluation and assessment in education - Conference Proceedings, International Conference]*. Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije, Ljubljana, 2008, 105-110.

ZUPANC, Darko. (2011). Analiziranje izkazanega znanja kot orodje pri ugotavljanju in zagotavljanju kakovosti [Analyzing the knowledge outcomes as a tool in assessing and assuring of quality]. In Ž. Kos Kecojević & S. Gaber (eds). *Kakovost v šolstvu v Sloveniji [Quality in Education in Slovenia]* (pp. 257–286). Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani [Faculty of Education of the University of Ljubljana] and Šola za ravnatelje [National School of Leadership in Education].

BREJC, Mateja, SARDOČ, Mitja, ZUPANC, Darko, AŽMAN, Tatjana (drugo), CANKAR, Gašper (drugo), ERČULJ, Justina (drugo), GRADIŠNIK, Sanja (drugo), JURIC, Alenka (drugo), KOREN, Andrej (drugo), SAVARIN, Andrej (drugo), ZAVAŠNIK ARČNIK, Mihaela (drugo). *OECD review on evaluation and assessment frameworks for improving schools outcomes : country background report : Slovenia*. Ljubljana: Šola za ravnatelje: Ministrstvo za šolstvo in šport], sep. 2011. 65 str.

ZUPANC, Darko. (2014). Preverjanje doseženega kurikula na osnovi standardov znanja kot izhodišče za izboljšave. *Vodenje v vzgoji in izobraževanju*, ISSN 1581-8225, 2014, letn. 12, [št.] 1, str. 59-76.

ZUPANC, Darko. (2010). Šolsko ocenjevanje v Sloveniji. *Pedagoška obzorja : časopis za didaktiko in metodiko*. 2010, letnik 25, št. 3-4, str. 157-169.

- ZUPANC, Darko, CANKAR, Gašper, BREN, (2012). Matevž. Interno ocenjevanje pri slovenski maturi : velike razlike med šolami. *Šolsko polje : revija za teorijo in raziskave vzgoje in izobraževanja*. 2012, letn. 23, št. 3/4, str. 113-137, 283-284.
- ZUPANC, Darko, BREN, (2010). Matevž. Izbira predmetov pri maturi in splošni uspeh - ali naravoslovne predmete izberejo po uspehu boljši?. *Šolsko polje : revija za teorijo in raziskave vzgoje in izobraževanja*. 2010, letn. 21, št. 3/4, str. 107-135.
- ZUPANC, Darko. (2006). Javno objavljane izpitnih rezultatov po šolah. *Vodenje v vzgoji in izobraževanju*. 2006, #letnik #4, #št. #1, str. 5-32.
- ZUPANC, Darko. (2005). Populacija kandidatov na desetih maturah in obseg dejavnosti. *Šolska kronika : zbornik za zgodovino šolstva in vzgoje*. 2005, letn. 14(38), št. 2, str. 281-295.
- ZUPANC, Darko. (2005). Ravni znanja pri (inter)nacionalnih preverjanjih. *Šolsko polje : revija za teorijo in raziskave vzgoje in izobraževanja*. zima 2005, letn. 16, št. 5/6, str. 161-195.
- ZUPANC, Darko. (2004). Problematika pri netestnih oblikah preverjanja znanja. *Preverjanje in ocenjevanje : specializirana strokovna pedagoška revija*. 2004, #letn. #1, #št. #04, str. 7-14.
- ZUPANC, Darko. (2010). Razlike v dosežkih dijakov pri zunanjih preverjanjih znanja pred vpisom in ob zaključku gimnazijskih in drugih srednješolskih programov. *Sodobna pedagogika*. 2010, letnik 61(127), št. 2, str. 142-163.
- ZUPANC, Darko, BREN, Matevž. (2010). Inflacija pri internem ocenjevanju v Sloveniji. *Sodobna pedagogika*. 2010, letn. 61, št. 3, str. 208-228.
- ZUPANC, Darko. (2007). Postavljanje standardov dosežkov. *Preverjanje in ocenjevanje : specializirana strokovna pedagoška revija*. oktober 2007, letn. 4, št. 1/2, str. 89-104.
- ZUPANC, Darko. (2005). Konferenca mednarodnega združenja za preverjanje in ocenjevanje v edukaciji (IAEA)(2.DEL). *Preverjanje in ocenjevanje : specializirana strokovna pedagoška revija*. 2005, #letn. #2, #št. #01, str. 69-83.
- ZUPANC, Darko. (2005). Standardi znanja v edukaciji. *Psihološka obzorja*. [Tiskana izd.]. 2005, letn. 14, št. 3, str. 69-88.
- ZUPANC, Darko. (2004). Konferenca mednarodnega združenja za preverjanje in ocenjevanje v edukaciji (IAEA). *Preverjanje in ocenjevanje : specializirana strokovna pedagoška revija*. 2004, #letn. #1, #št. #02/03, str. 99-111.
- ZUPANC, Darko. (2004). Funkcije preverjanja znanja, interpretacije rezultatov, poročanje o dosežkih. *Sodobna pedagogika*. 2004, letn. 55(121), št. 4, str. 148-167.
- ZUPANC, Darko. Nekateri dileme šolskega ocenjevanja v Sloveniji. *Sodobna pedagogika*. 2004, letn. 55, št. 1, str. 92-111.
- ZUPANC, Darko. (2001). Interno ocenjevanje pri maturi. *Sodobna pedagogika*. 2001, letn. 52, št. 3, str. 98-109.
- URANK, Matjaž, HROVAT, Klemen, CANKAR, Gašper, SEMEN, Erika, ZUPANC, Darko, KNEŽEVIĆ, Marina. (2022). *Orodje za ugotavljanje kakovosti izkazanega znanja [OrKa Ric] : verzija ORKA 3.5.1*. Ljubljana: Državni izpitni center, 2022.
- URANK, Matjaž, HROVAT, Klemen, ZUPANC, Darko, CANKAR, Gašper, SEMEN, Erika, KNEŽEVIĆ, Marina. (2018). *Orodje za ugotavljanje kakovosti izkazanega znanja [OrKa Ric] : verzija ORKA 3.0.1*. Ljubljana: Državni izpitni center, 2018.
- URANK, Matjaž, ZUPANC, Darko, CANKAR, Gašper. (2012). *Orodje za analizo izkazanega znanja ob zaključku srednje šole: verzija 2.1.2*. Ljubljana: Državni izpitni center, 2012.
- URANK, Matjaž, ZUPANC, Darko. (2007). *Orodje za analizo izkazanega znanja ob zaključku srednje šole*. Ljubljana: Državni izpitni center, 2007.